

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI



O'ORGANILAYOTGAN TIL TARIXI
(YAPON TILI)

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:
Ta'lim sohasi:
Mutaxassislik:

200000 – San'at va gumanitar fanlar
230000 – Tillar
70230101 - Lingvistika (sharq tillari bo'yicha)



7.	O'quv dasturi "Yapon filologiyasi" kafedrasida ishlab chiqilgan va <u>2021</u> -yil " <u>27</u> " <u>avgust</u> -dagi " <u>1</u> "-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining <u>2021</u> -yil " <u>28</u> " <u>avgust</u> -dagi " <u>1</u> "-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.
9.	Taqribchilar: Gafurova X.Sh.-Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti dotsenti, Ph.D. Xalmurzayeva N.T. – TDSHU "Yapon filologiyasi" kafedra mudiri, PhD, dotsent.

<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 沼田、外国語で発想するための日本語レッスン、白水社、2006年 2. Гулъянов И., Ишимурда И. Япон тили тарихи. Ўкув кўлланма. – Т.: 2009. 3. Хаммураева Н. Языковая ситуация Японии. Учебное пособие. Т.: 2009. 4. Шеров С. Япон тили грамматикаси.-Т.: Ўкув кўлланма. 2009. <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoyev SH.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tarib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi boʻlishi kerak. Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Majlisining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bagʼishlangan majlisidagi Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq soʻzi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11. 2. Mirziyoyev SH.M. Erkin va farovon, demokratik Oʻzbekiston davlatini birlgilikda barpo etamiz. – Т.: “Oʻzbekiston”, 2016. - 56 б. 3. Mirziyoyev SH.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini taʼminlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining gatovi. – Т.: “Oʻzbekiston”, 2017. - 48 б. 4. Mirziyoyev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan quramiz. – Т.: “Oʻzbekiston”, 2017. - 488 б. 5. Klaus von Heusinger, Petra B. Schumacher «Discourse prominence: Definition and application». Department of German Language and Literature, University of Cologne, Albertus-Magnus-Platz, 50923, Cologne, Germany. www.elsevier.com/locate/pragma (scopus) 6. Toshinari Yasuda «An exploratory study for factorial validity of cognitive styles among Japanese adult EFL learners: from educational and cultural perspectives». Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education. https://doi.org/10.1186/s40862-018-0063-1 (scopus) 7. Амираров Б.М., Аркадьев П.М., Подlessкая В.И., Теоретическая грамматика японского языка. Учебное пособие. 1,2, «Наратис», М.: 2008г. 8. 西野義典、やさしい倫理的思考トレーニング、アルク、2009年 9. 粟田良子、中歴文化学S日本語 研究者、2003年 <p>Axborot manbalari:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www.ziyo.net 2. www.geocities.co.jp 3. www.dic.academic.ru/dic.nsf/ruiwiki 4. www.orient.pu.ru 5. www.maruoclan.ru 6. www.komi.com/Japanese 7. www.rusarticle 8. www.scopus.com
--

Fan/modul kodi OTT104	O'quv yili 2021-2022	Semestr 2	ECTS - Kreditlar 4
Fan/modul turi Majburiy	Taʼlim tili Oʻzbek/rus	Haftadagi dars soatları 4	Jami Mustaqil taʼlim (soat) yuklama (soat)
1.	Fanning nomi Oʼrganilayotgan til tarixi	Auditoriya mashʼulotlari (soat) 60	60
2.	I. Fanning mazmuni		120

Fanning asosiy maqsadi talabalarni Yaponiyaning Meidzi davriga qadar va undan keyingi davriydagi til vaziyatining oʻziga xos xususiyatlari, hozirgi davorda tilda yuz berayotgan jarayonlarni oʼrganish hamda tilning rivojanishi va oʼzgarishiga taʼsir etadigan lingvistik va ekstralingvistik omillar haqida maʼlumot berishdir. Mazkur fanning vazifalaridan biri tashqi omillardning til holatiga taʼsiri hamda tilning lugʼat tarkibidagi oʼzgarishlarda gayrayago (oʼzga tildan kirib kelgan soʼzar) va xishmuomila uslubdagi leksikaning qoʼllanilishining rolini oʼrganish hisoblanadi. Ushbu fan vazifalarida yapon tili lugʼat tarkibidagi oʼzlashtirish soʼzlamni ishlatalish yoʼllarini koʼrib chiqish, ijtimoiy-siyosiy kataklizmalar davridagi hotatmi oʼrganish ham koʼzda tutilgan. Mazkur fanni oʼrganish magistrik dissertatsiyalarini yozishsha magistrallarga katta yordam beradi. Chunki tilda yuz berayotgan jarayonlarni tilning lugʼat tarkibiga taʼsurini bilish tilni yanada chuqur oʼrganishda yordam beradi.

II. Asosiy nazariy qism (maʼruza mashgʼulotlari)
IFan tarkibiga qiyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu: “Til tarixi”
 Til va madaniyat. Tilning ijtimoiy hodisa sifatida xalq hayotida tutgan oʼrni. Yapon tili, uning tarixiy taraqqiyoti va jahondagi tillar silsilasidagi oʼrni. Yapon nadabiy tili. Soʼzashuv tili, yozuv tili. Yapon tili lajhatari. Sheva. Lajha, sheva va dialekt orasidagi farqlar. Hozirgi sharq tillari, sheva materiallarini tarixiy-qiyosiy oʼrganish til tarixini tadqiq etishning muhim yoʼllaridan biri
 Yapon
 tilining imloqoidalari. Timishbelgilari va ularning vazifalari.
 Boʼgʼin.
 Soʼz birikmasi va gap urgʼusi.

2-mavzu : “Grammatika haqidada umumiyyat tushunchasi”
 Yapon tili tilshunosligida soʼzlarini turkumlarga ajratish meʼyorlari. Mustaqil va yordamchi soʼz turkumlari. Grammatik maʼno, grammamatik shakl, grammatik kategoriya tushunchalari. Soʼzlarini turkumlarga ajratish mezonlari. Yapon tilidagi soʼz turkumlari stilistikasi. Yordamchi soʼzlarining gapdagisi vazifası. Yordamchi soʼzlarining maʼno jihatdan turlari.

Yapon tilidagi maqollarning o'ziga xos xususiyatlari. Ularning o'zbek maqollari bilan o'xshash va farqli tomonlari. Maql, iboralar tarjimasidagi muhim omillar. Yapon tilida maql va iboralar orasidagi farq. Yapon tilidagi viloyatlarga xos maql va iboralar, ularning o'ziga xosliklari.

3-mavzu: “Badiiy tarjimaning tarixi”

Tarjima tarixi. Stilistika xaqida ma'lumot. Asosiy chet tili uslublari. So'zlashuv uslubi va badiiy uslub. Ilmiy uslub tili. Ommabop uslubga oid matnlar tili. Rasmiy uslubga taalluqi hujatlar tili. Ish qog'ozlari ustida shlash tarixi. Yaponiya nashirlardagi maqlolalar va ilmiy maqlolalar yozish va bunda e'tiborga olinadigan jihatlar.

4-mavzu: “Lug'atshunoslik va atamashunoslik tarixi”

Yapon tilida atamashunoslikni vujudga kelishi. Atamalarning yasalish usullari. Tilshunoslikka oid tushuncha va atamalarni tegishli jihatlarda tasniflash. Tilshunoslik masalalari yoritilgan manbalar mundurijasi. Adabiyotlarni tegishli guruuhlarga jamlash. Yapon tilida jumlalarning aktual bo'limishi. Yapon tilida gap bo'laklarini ajratib ko'rsatishning sintaktik usullari.

5-mavzu: “Yapon tilining funksional stillari paydo bo'lishi”

Badiiy stil. Nazm va masr tili. Publisistik stil. Ommaviy axborot vostilar tili xususiyatlari. Rasmiy ish yuritish tili. Rasmiy ish qog'ozlari tili xususiyatlari. Og'zaki-maishiy so'zlashuv stili. Me'yordan chetga chiqish hotatlari. Ilmiy adabiyottar tili stil. Tilshunoslikkaoid ilmiy adabiyottar tili xususiyatlari. Yapon tili va adabiyoti masalalari taddiq etilgan ilmiy adabiyotlari

III. Amaliy mashg'ulotlari buyicha ro'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlari buyicha ro'rsatma va tavsiyalar

1. Til vaziyatining o'zgarishiga ta'sir etuvchi omillar;
2. Yapon tilining yozuv sistemasining rivojlanish bosqichlari va uning matijalari;
3. Yapon tilini arabiylashtirish jarayoni va uning matijalari;
4. Ingлиз, portugal, fransuz, xitoy so'zlarining semantik evolyusiyasi;
5. Yapon tili leksikasining rivojlanishining ichki lingvistik usullari;
6. Yapon tili leksik fondining rivojlanishining ekstralingvistik omillari;
7. Xurmat shakllarida ishtirot etadigan yapon tilida so'z yasalishining asosiy usullari;
8. O'zlashdirilgan so'zlarini moslashtirish va tildagi yangi usullar.

IV. Mustaqil ta'lif uchun tavsiya etiladigan mavzular:

- Mustaqil ta'lif uchun tavsiya etiladigan mavzular:**
- Magistr mustaqil ishni tayyorlash jarayonida quydagi qilardan foydalanishi tavsiya etiladi:
- mazkur mavzu yuzasidan ma'ruzalar matni, o'quv va uslubiy qo'llannalar, ilmiy maqlolarni o'qishi lozim;
 - Yaponiyaning yangi tarixi bilan bog'liq mavzularni qaytarishi lozim;

- Yapon va G'arbiy, Xitoy tillarining o'zaro ta'sir bosqichlarini bilishlari lozim.

Mustaqil topshiriqlarning mavzulari:

1. Yapon tili tarixi.

2. Yapon adabiyoti va yaponlarning madaniyati.

3. Tilning rivojlanishi va til tizimiga boshqa tillarning ta'siri masalasi.

4. Yapon tilida “gayraygo” o'zlashtirilgan so'zlarini moslashtirish muammolari.

5. Yapon tili leksikasini shakllantirishda sotsiolingvistik muammolari.

6. Yaponiyaning 80-90 yillarda siyosatining lingvistik oqbatlari.

7. Yapon tiliga o'zlashtirish jarayonida G'arbiy Yevropa madaniyatining ta'siri.

8. Yapon tili tadqiqotchilari asarlariда yevropeizmlar.

9. Zamonaliv yapon tili yozuvni ierogliflar va kana.

10. Yaponiyada jamiyatida hurmat shakllarining o'zgarishi va qo'llanishi.

V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetentsiyalari

Magistr bilishi kerak:

1. “til tarixi” tushunchasi haqida, til tarixi va davrlariga ko'ra farqlari haqida, tarixda yuz bergan til vaziyatining o'zgarishiga ta'sir etuvchi omillarni bilishi kerak;
2. tilga tarixda yuz bergan o'zgarishlarning tas'ir etgan omillarini o'rganishda ilmiy-tadqiqot metodlaridan foydalananish **malakasiga ega bo'lishi kerak**;
3. tilning lug'at tarkibini to'ldirishda qatnashadigan tarixiy so'zlarining ma'nosi va qo'llanish usullarni o'rganish **malakalariga ega bo'lishi kerak**.

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

Ushbu fanni o'rgatish davomida o'qitishning zamonaliv usullari va axborot texnologiyalarini qo'llash ko'zda tutilgan.

1. yapon tilining sathlari bilan bog'liq nazariy masalalarni o'zlashtirishda kompyuter texnologiyalari ko'magida taqdimot va elektron-didaktik vositalar qo'llaniladi;
2. yapon tilining tuguni masalalarini o'tganda o'qitishning yetakchi Pedagogik texnologiyalaridan foydalaniлади;
3. yapon til tarixining o'ziga xos jihatlari to'g'risidagi mavzularni o'qitganda kompyuter texnologiyalari ko'magida taqdimot va elektron-didaktik hamda o'qitishning yangi pedagogik texnologiyalari qo'llaniladi.

VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

- Fanga oid nazoriy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil matijalarni to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqidagi mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ish va kursishini topshirish.